

ŞANS OYUNLARI
BİLGİ VE RİSKLER

„ Oyuna ne zaman başlasam ancak param bittiğinde son verebiliyorum“

KÜNYE:

Yayınlayan: Zentrum für Spielsucht und andere Verhaltenssuchte www.spielsucht-radix.ch

Projekt „Spielen ohne/mit Grenzen“, www.nochainspiel.net

Uyarlayan: Christian Ingold, Fachexperte Prävention

Fotoğraflar: Fotolia

Aralık 2013, 1. Baskı

Kaynakça:

Bundeszentrale für gesundheitliche Aufklärung (BZgA)

“Glücksspielsucht - Erste Hilfe für Angehörige” (2009)

Forum Prävention, Bozen

“Glücksspiel: Infos und Risiken” (2009)

Kopya baskı-müsaadesi:

Bu broşürdeki metinler Köln Sağlıkla İlgili Bilgilendirmeler Federal Merkezi Dairesinin (BZgA)

“Oyun Bağımlılık Yaratır mı- Şans Oyunları Bağımlılığı İle İlgili Bilgiler”(yayın tarihi 2008) ve „Şans Oyunları Bağımlılığı- Aile Yakınları İçin İlk Yardım“ (yayın tarihi 2009) başlıklı broşürlerinden alınmıştır.

BZgA'nın verdiği izinle kopya baskısı yapılmıştır.

KUMAR BAĞIMLILIĞA DÖNÜŞÜRSE...

Kumar çok yaygınlaştı. İnsanlar çoktan beri şanslarını orada arıyorlar. Rulet, spor bahis oyunları ve oyun otomatları uzun süredir günlük yaşamımızın bir parçası oldular. Kumarda, heyecan, gerilim ve eğlence arayışı vardır. Çok para kazanma beklentisi ise bu arayışları daha da çekici kılar.

Çoğu insan, şans oyunları karşısında sorumluluk bilinci içindedir ama buna rağmen kumar oynamak risk taşır. Bazı insanlar oyunu bırakamayabilirler. Kaybettikleri parayı geri alabilmek ya da para kazanmak umudu içerisinde içlerinde dayanılmaz bir oyun tutkusu gelişir.

Kumar bağımlılığa dönüştüğünde, yalnızca oynayan için değil yakınları için de ağır sonuçlar doğurur. Yalanlar ve uydurulan bahaneler nedeniyle tehlikeye giren ilişkiler üzerindeki olumsuz etkilerinin yanısıra herşeyden önce maddi sıkıntıları artırır: Borçlar, alacaklılarla, bankalarla ve ev sahibiyle sürekli bir çatışma anlamına gelir ve bu durum sadece oynayan kişiyi değil, yakınlarını da güçlerinin sınırına getirir.

Bu broşürle, şans oyunları ile bağlantılı tehlikeler konusunda bilinçlendirmeyi, aynı zamanda Kanton Zürih' de yaşayan söz konusu kişiler ve yakınlarını yardım hizmetleri hakkında bilgilendirmek istiyoruz. Kumar alışkanlığının genellikle küçümsenen, ama ancak ciddi bir şekilde ele alındığında tedavi edilebilen bir sorun olduğu konusunda dikkatinizi çekmek istiyoruz.

Kumar bağımlılığı ne kadar erken teşhis edilirse, maddi, manevi ve sağlık açısından zarara uğramadan bağımlılıktan kurtulma şansı da o kadar yüksektir.

İSVİÇRE'DE KUMAR OYUNLARININ DURUMU

Eidgenössischen Spielbankenkommission'nun (ESBK) kumar üzerine yaptığı bir araştırmaya göre (ESBK, 2009), kumar oyunlarında İsviçre nüfusunun %1,5'i sorunlu, ve % 0.5'i ise hastalıklı bir tavır sergiliyor. Bu rakam İsviçre'de 120.000 kişiye tekabül ediyor.

İsviçre'de sunulan şans oyunları arasında otomatik oyun makinaları en büyük tehlikeyi oluşturmaktadır.

Bunu spor bahisleri ve açık bir arayla klasik gazinolardaki masa oyunları izliyor. Pi-yango ve kazı kazan küçümseiyor ama bu oyunlar da belli bir tehlike potansiyeli oluşturuyorlar.

Bu durumdan en çok etkilenen toplumsal kesimleri ise şöyle sıralayabiliriz: Erkekler, düşük eğitilmiş kişiler, işsizler ve dargelirliler, 18 ila 35 yaş arasındakiler, özel göçmen hikayeleri olan kişiler ve statü sembolleri takıntısı olan kişiler.

Bununla ilgili, „Zentrum für Spielsucht und andere Verhaltenssuchte“ kurumunda psikoterapi için uzman psikolog Dr. lic. phil. İnes Bodmer: „Patalojik kumar oyuncuları çoğu zaman neden ve etkiyi karıştırırlar. Onların ısrarla söyledikleri şey, sırf para sıkıntısı içinde oldukları için kumar oynadıklarıdır, oysa tam tersidir: Kumar oynadıkları için para sıkıntıları vardır. Çaresizce kaybettiklerini geri almaya çalışırlar. Bu düşünce kalıbı içerisinde hapsoldükçe, spiralin aşağıya felakete götüren dönüşü, mali, sosyal ve mesleki çöküşe kadar devam eder.

Riske giren kumarcılar, nispeten yüksek oranda bilgi ve beceri isteyen oyunları tercih ediyorlar (spor bahisleri, finans

piyasalarındaki spekülasyonlar ve moda olan poker). Özel olarak bu oyuncular rasgele dalgalanmaları küçümser, kendi yeteneğine dayanan, kontrol edilebilen payı abartırlar.”

Yasadışı kumar oyunları

Tüketiciler için bir kumar oyununun yasadışı olduğu her zaman ilk bakışta belli değildir. Yasadışı kumar oyunları genellikle oyuncuya karşı fazla avantajları olan, saldırgan tasarlanmış oyunlardır ve muhtemel bir kazanım halinde bunun tahsiline yönelik bir yaptırımı yoktur.

İsviçre’de yasadışı bir kumar oyunu şüphesinde iki yere başvurulabilir:

- Interkantonale Lotterie-und Wettkommission (Comlot), yasadışı piyango ve bahis oyunları faaliyetlerinden şüphelenilmesi halinde yapılabilecek gizli ihbarları işleme koyduğu bir internet sitesi vardır.: www.comlot.ch/d/meldestelle
- Eidgenössische Spielbankenkommission (ESBK) oyun otomatlarının, kağıt ve rulet oyunlarının yasadışı olduğuna ilişkin bir şüphe varsa, bu tür ihbarları işleme koymaktadır.

info@esbk.admin.ch

ŞANS OYUNLARININ RISKLERİ

Bu oyunlar ne kadar tehlikelidir?

Şans oyunları para kazanma umuduyla para yatırılarak oynanan oyunlardır. Bunlardan para kazanmak oyuncuların becerilerine ya da kararlarına göre değil, aksine rastlantılara bağlıdır.

Şans oyunlarının birçoğu yüksek bir „bağımlılık potansiyelini“de beraberinde getirir ve oynayan kişilerin farkına varmadan ölçüsüz bir şekilde oynamalarına yol açar.

Şans oyunları ne zaman bağımlılık potansiyelini artırır?

Oyun ne kadar hızlı olursa, oyuncular bunu o kadar heyecanlı bulurlar. Bu nedenle çok hızlı oynanan şans oyunları (örneğin otomatik kumar makineleri ve rulet) oyuncular tarafından oldukça tutulur. Bu tür oyunlarda kazanç ve kayıp çok çabuk belirlenir.

Oyuncuda oyunun gidişatını **kontrol edebileceği kanısı oluştuğunda**...Örneğin oyuncunun otomatik kumar makinelerinde istediği zaman stop düğmesine basabileceğini ya da poker stratejilerini iyi bildiğini zannetmesi gibi.

Oyuncuların „**kazanma ihtimalinin çok yakın olduğuna**“ inanmaları durumlarında. Otomatlardaki silindirler neredeyse aynı sıraya düşecek gibi olduğunda ya da at yarışları tam öngörüldüğü gibi sonuçlanırsa oyuncu heyecanlanır. İşte bu „**neredeyse kazanıyordum**“ duygusu oyuncuları güçlü bir şekilde oyuna devam etmeleri hususunda kıskırtır.

„Saklı“ **yani gözükmeyen paralar ile oynandığı zaman**: jeton veya sanal puanlar (internet ortamında) **gerçek para değerini gizlerler**. Bu durumda insanlar daha riskli oynamaya başlarlar ve değerlendirme kabiliyetleri giderek daralır.

Şans oyunları için **birçok cezbedici imkanlar** sunulduğunda. Bu arada günümüzde artık bir sürü oyun yerlerinde, internet cafe-lerde, bahis bürolarında ya da lotto –kabul yerlerinde v.s çok çeşitli şans oyunları oynama olanakları sunulmaktadır. Bu oyun yerlerinin büyük bir çoğunluğuna girip oynamak çok kolay olup, özellikle de internet ortamında gece-gündüz oynamak mümkündür.

Şans oyunları **daima rastlantılara bağlıdır**. Bağımlı oyuncular için bu gerçek genellikle arka planda kalıp, görmezden gelinir. Kendileri oyunun gidişatını kontrol edebileceklerini, etkileyebileceklerini ya da öngörebileceklerini zannederler ama maalesef bu böyle değildir! Oyuncular söz konusu bu durumu „büyüleyici düşünce“ diye tanımlar.

En sık rastlanan şans oyunu çeşitleri şunlardır:

- Otomatik kumar makineleri
- Lotto, Toto
- Spor bahisleri
- Kumarhane (Rulet, Black Jack)
- İnternet şans oyunları (örneğin internet pokeri)

ŞANS OYUNLARI NASIL SORUN HALİNE GELİR?

Şans oyunları bağımlılığı genellikle kendini saklayarak gizli bir şekilde büyüyen bir hastalıktır. Eğlenceli bir biçimde keyif almak için başlanan oyun tutumunun sorunlu bir hale gelmesi çok süratli bir biçimde gelişir ve oynayan kişiler tarafından çok geç farkedilir.

Buradaki nedenler diğer bağımlılarda olduğu gibi çok çeşitlidir, kişisel duruma, sosyal çevreye ve şans oyununun niteliğine, ulaşılabilirliğine. Genelde oyun bağımlılığının oluşumu şu aşamalarda gelişir:

„Oyunda kaybettiğim paraları geri alabilmek için oyuna devam etmeliyim.“

1. Keyifle oynamak:

Kumarcıların çoğu başlangıçta küçüklü büyüklü kazançlar edinirler. Bu kazanımlar kişisel başarı olarak değerlendirilir ve oyuna yatırılan para devamlı arttırılırken, bunu haklı göstermek için daha fazla kazanmak için böyle yapıldığı söylenir. Oyuna damgasını vuran eğlence ve sohbettir.

2. Sorunlu Kumar Alışkanlığı:

Kumar oynamak gittikçe daha yoğunlaşır. Para kaybı giderek artar, kazanılandan daha çok para kaybedilir. Kumar oynayan kişinin düşünceleri ve duyguları yalnızca oyun etrafında dönüp dolaşacaktır. Çoğu kumarcı, kumar oynadığını saklar, yalan söylemeye ve durumu başka türlü göstererek, büyük miktarlarda borçlanmaya başlar. Kumar oynamak, aile hayatını, mesleki yaşamı ve sosyal ilişkileri giderek daha fazla olumsuz etkiler.

3. Hastalıklı Kumar Alışkanlığı:

Bu dönem kontrol kaybıyla ve olağanüstü maddi kayıplarla tanımlanır. Bu duruma düşen kişiler, kaybettikleri parayı tekrar geri kazanacakları yanılgısı içerisindeyler, Kumar oynama kendi dinamiğini geliştirir: Kumar oyuncularını, kendilerine sürekli kumarı bırakacakları konusunda söz verirler ama başaramazlar ve karşı koyulmaz bir oyun oynama isteği içerisinde çaresizleşirler. Suçluluk duygusu, kendini küçük görme ve panik günlük hayatını belirler.

PAYLIN

Aşağıdaki sorular sayesinde oyun durumunuzun sorunlu olup olmadığını kontrol edebilirsiniz. Lütfen soruları dürüst bir şekilde yanıtlayınız:

TEHLİKELİ BİR DURUM İÇERİSİNDE MİYİM?

Kendi kendinizi test ediniz!

1. Bütçemi aşan meblağlarla şans oyunu/kumar oynadım mı?	Evet	Hayır
2. Daha az oynama hususunda başarısız oldum mu?	Evet	Hayır
3. Oynamadığım veya az oynadığım zamanlarda sinirli ve huzursuz muyum?	Evet	Hayır
4. Şu ana değin oyun alışkanlığım hususunda çevrem tarafından eleştiriye maruz kaldım mı?	Evet	Hayır
5. Şimdiye değin bu oyunlar ve getirdiği sonuçlar yüzünden kendimi suçlu hissettiğim oldu mu?	Evet	Hayır
6. Kaybetmiş olduğum parayı tekrar kazanabilmek için şans oyunu/kumar oynamaya devam ettim mi?	Evet	Hayır
7. Şans oyunu/kumar oynayabilmek için halihazırda borç para aldım mı?	Evet	Hayır
8. Şans oyunu/kumar oynayabilmek için para tedarik etmek adına yasa dışı bir şey yaptım mı?	Evet	Hayır
9. Şans oyunu/kumar borçlarımı ödeyebilmek için başka kişilerden para istedim mi?	Evet	Hayır

Şayet bu sorulara evet yanıtı verdiyseñiz şans oyunu/ kumar oynama tutumunuzun kritik bir halde hatta problemli olduğunı bilmeniz gerekir!

Bir kişinin ne zaman řansoyunları
bağımlısı olacağına dair belirli bir an/
zaman yoktur.

ŞAYET....

Artık daha sık ve daha çok para ile oynuyorsanız.

Günlük yaşantınızda devamlı şans oyunlarını düşünüyorsanız

Oyunu bırakıp, sona erdiremiyorsanız (Kontrol kaybı).

Problemlerden ve olumsuz duygularınızdan kaçmak için oynuyorsanız

Cebinizdeki tüm parayı oyunda kaybetmişseniz

Oyunda kaybetmeyi kişisel bir yenilgi olarak algılamaya başladıysanız

İçgüdüsel olarak en kısa zamanda oyun oynamanız gerektiği duygusuna kapılıyorsanız

Para vermeleri için başka insanlara kendinizi acındırmaya başladıysanız

**DURUM ARTIK SORUNLU
BİR HALE GELMİŞTİR.**

ŞANS OYUNLARI BAĞIMLILARININ DAVRANIŞLARI ÖLÇÜLER ŞUNLARDIR:

Şans oyunu/ kumar oynama üzerine aşırı kafa yormak

Oynama dürtüsüne çok zor hakim olabilmek

Riski yüksek oyunlar oynamak

Kontrol kaybı – Kişinin kişi oyun davranışını kontrol edemez hale gelmesi

Oyunun yaşamın en önemli meselesi olması ve bunun dışındakilerin geri planda kalması

Oyunda para kaybedildiğinin gizlenmesi ve bunların bir dahaki oyunda telafi etmeye çalışılması

Şans oyunu/kumar borçlarının oluşması ve yasa dışı davranışlarla para tedarik etmeye teşebbüs etmenin az rastlanır bir durum olmaması

Aileye karşı olan sorumlulukların ve mesleki yükümlülüklerin kısıtlanması/ yerine getirilmemesi

Bunların sonucu meydana gelen psikolojik problemlerin kişinin yaşamını mahvetme noktasına getirmesi

BU KONUDA AİLE BİREYLERİ/YAKINLARI NELER YAPABİLİR?

Aileden birinin şans oyunları bağımlısı olduğunu yakınları nasıl anlayabilir?

Özet olarak bu konuda dikkat çeken iki önemli belirti vardır:

Oyun oynayanların genellikle:

- **Hiç vakti yoktur** - çünkü planladığından daha fazla zaman harcar
- **Parası yoktur** - çünkü oyunda planladığından daha fazla para harcar

„Asla hiç kimseye kumar oynaması için para vermem çünkü bu yarırdan çok zarar getirir.“

Patolojik kumar bağımlılığı tüm aileyi etkiler.

Şans oyunu/kumar bağımlılığından şüphesiz tüm aile yakınları etkilenir. Çoğu kez verilen sözler, yalanlar, suçlamalar ve maddi problemler diğer aile fertlerinin kendilerini çaresiz ve güçsüz hissetmelerine yol açar. Örneğin borç para alarak, oluşan borçları ödeyerek veya kumar bağımlısını rezil etmemek için dışardaki kişilere bu tehlikeyi yokmuş gibi göstererek yardımcı olmaya çalışırlar. Aile yakınları olaya müdahale etmezlerse şu an henüz işleyen sistemin yıkılmasından korkarlar. Ancak iyi niyetle yapılan bu yardımlar yarardan çok zarar verir çünkü oyun bağımlılığının uzun bir süre daha devam etmesini sağlar.

Söz konusu kumar bağımlılığı tüm ailenin sorunu haline gelir, ve oyun bağımlılığının getirdiği olumsuz sonuçlardan sadece kişinin eşi değil, aynı zamanda arkadaşları ve tanıdıkları da etkilenir. Özellikle de çocuklar, yaşadıkları bir sürü hayal kırıklığı ve yoksunluk nedeniyle mağdur duruma düşerler.

Burada önemli olan bağımlı olan kişinin yakınlarının kendilerini suçlamamalarıdır. Aile bireyleri, yaşadıkları bu zor dönemde sağlıklarına önem vermeli ve açık olarak sıkıntılarını dile getirebilirler.

Özellikle de maddi tehlikeleri gözönüne alarak zamanında önlem almak gerekir. Bu yüzden aile yakınları hiç tereddüt etmeden yetkin danışma merkezlerinden **yardım ve destek** almalıdırlar.

ŞANS OYUNLARI/-KUMAR BAĞIMLILIĞI DURUMLARINDA

Bağımlı kişi ve onun aile bireyleri/-yakınları için yardım

Son zamanlarda şans oyunlarının yarattığı tehlikeler kamuoyunda da yoğun olarak tartışılmaya başlanmıştır. Kumar oynamanın sonuçları olarak ortaya çıkan sıkıntılar, para sorununun günlük yaşamı zorlaması, ve eşe, arkadaşlara hatta tüm aileye yalan söyleme durumlarında destek almak gerekir.

Şans oyunları/ kumar oyunları yüzünden sorun yaşayan kişiler ve yakınları aşağıda belirtilen danışma merkezlerine başvurarak bağımlılık ve tedavi imkanları konusunda ücretsiz ve güvenilir bilgi alabilirler. Kumar sorununun tedavisi için bir sürü seçenek vardır. Bunların içerisinde sunulan bireysel, aile ve grup tedavileri ile sosyal danışmanlık hizmeti tedavinin temelini oluşturur. Bunların yanısıra bağımlı kişinin boş vakitlerinde bir uğraşının olması da çok önemlidir.

Hedefler şunlardır:

- kumar oynama veya diğer davranış bağımlılıklarının erken teşhis edilmesi
- Bağımlılık sürecinin durdurulması
- Sorun çözme bilincinin geliştirilmesi/ bağımlılık davranışının incelenmesi
- Sözkonusu kişinin ve ailesinin psikososyal açıdan güçlendirilmesi
- Alternatif sorun çözme becerilerinin kazandırılması
- Kişisel maddi/manevi becerilerin geliştirilmesi
- Sözkonusu kişinin hastanede tedavi olma ve tedavilere devam etme konusunda isteklendirilmesi edilmesi

ADRESLER

Kanton Zürich'deki yardım ve destek hizmetleri

Zentrum für Spielsucht und andere Verhaltenssüchte

Yardıma ya da desteğe mi ihtiyacınız var? Aile yakınlarınızdan biri için bu konuda endişe mi duyuyorsunuz?

Kumar bağımlılığı veya diğer bağımlılık davranışlarına yönelik ilk teşhislerin yaptırılması Kanton Zürich' deki kişiler için ücretsizdir. Görüşmeler, mesleki sır saklama yükümlülüğü altında ve istek üzerine kimliğinizi açıklamamanız gerekmeden (anonim) yapılır.

www.spielsucht-radix.ch

Stampfenbachstrasse 161, 8006 Zürich

Tel. 044 202 30 00

Pazartesi- Perşembe arası 9 – 12 ve 14 – 17 saatlerinde
spielsucht-behandlung@radix.ch

Kanton Zürich Borçlar için Danışma Büroları

Fachstelle für Schuldenfragen

Schaffhauserstrasse 550, 8052 Zürich

Tel. 043 333 36 86

Pazartesi – Perşembe arası 10 – 13 saatlerinde
info@schulden-zh.ch

Caritas Schuldenberatung

Beckenhofstrasse 16, Postfach, 8021 Zürich

SOS Schulden

Ücretsiz Danışma-Hattı (cep & ev telefonu)

Tel. 0800 708 708

Pazartesi – Perşembe arası 10 – 13 saatlerinde

„Spielen ohne/mit Grenzen“

Diese Broschüre entstand im Rahmen des INTERREG IV-Projekts „Spielen ohne/mit Grenzen“. Das Projekt wird grenzüberschreitend mit Partnern aus der Bodenseeregion durchgeführt und mit Fördergeldern der Europäischen Union und des Schweizer Bundes durch das INTERREG-Programm Alpenrhein-Bodensee-Hochrhein finanziell unterstützt. www.nocheinspiel.net

EUROPÄISCHE UNION

Gefördert aus dem Europäischen Fonds
für Regionale Entwicklung

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

interreg iv
Alpenrhein | Bodensee | Hochrhein